

Valsts meža dienests

13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932, tālr. 67226600, e-pasts pasts@vmd.gov.lv, www.vmd.gov.lv

RĪKOJUMS

Rīgā

30.06.2023

Nr.116

Par egļu astoņzobu mizgrauža masveida savairošnās ierobežošanas pasākumiem

Lai novērstu katastrofas draudus, kas saistīta ar augiem kaitīga organisma – egļu astoņzobu mizgrauža (*Ips typographus*) (turpmāk – mizgrauzis) – savairošanos mežā, kā arī izvērtējot iespējamus turpmākos egļu mežaudžu bojājumus, pamatojoties uz Meža likuma 27.panta pirmo un otro daļu, un Ministru kabineta 2023. gada 27. jūnija noteikumu Nr. 348 “Meža aizsardzības noteikumi” 13.,14. un 18. punktu:

1. Nolemju:

- 1.1. izsludināt egļu astoņzobu mizgrauža masveida savairošanās situāciju mežā no 2023. gada 1. jūlija līdz 1.septembrim (turpmāk – periods) visā Latvijas Republikas teritorijā;
- 1.2. noteikt saimnieciskās darbības ierobežojumus un aizsardzības pasākumus egļu mežaudzēs, kas vienlaikus atbilst sekojošiem kritērijiem (turpmāk – vērtīgās egļu mežaudzes):
 - 1.2.1. egles sastāva koeficients mežaudzes formulā ir vismaz septiņi;
 - 1.2.2. egles pirmā stāva koku vidējais caurmērs ir vismaz 20 centimetru;
 - 1.2.3. mežaudzes krāja ir vismaz 240 kubikmetru uz hektāra;
 - 1.2.4. mežaudzes platība ir vismaz 0,5 hektāri;
 - 1.2.5. mežaudzē nav spēkā esošs apliecinājums koku ciršanai galvenajā cirtē;
 - 1.2.6. mežaudzei nav izsniegts apliecinājums koku ciršanai sanitārajā cirtē (bojājuma cēlonis – mizgrauzis) no 2021. gada 1. janvāra.
- 1.3. noteikt valsts teritorijā meža zemēs šādas vērtīgo egļu mežaudžu aizsardzības zonas:
 - 1.3.1. A aizsardzības zona, kurā ietilpst vērtīgā egļu mežaudze;
 - 1.3.2. B aizsardzības zona, kurā ietilpst skujkoku mežaudzes (sastāva koeficients mežaudzes formulā "priede un egle", skaitot kopā, ir vismaz trīs, skujkoku pirmā stāva koku caurmērs ir vismaz 20 centimetru) 100 metru attālumā no vērtīgās egļu mežaudzes nogabala ārējās robežas;
 - 1.3.3. C aizsardzības zona, kurā ietilpst egļu mežaudzes (egle ir valdošā koku suga, valdošās koku sugas caurmērs ir vismaz 20 centimetru) 101–500 metru attālumā no vērtīgās egļu mežaudzes nogabala ārējās robežas;
 - 1.3.4. D aizsardzības zona, kas atrodas ārpus A, B, C zonas.
- 1.4. noteikt, ka vērtīgo egļu mežaudžu aizsardzības zonas ir atspoguļotas valsts informācijas sistēmā – Meža valsts reģistrs un piekļuve sistēmai iespējama, izmantojot portāla latvija.lv autentifikācijas rīkus. D aizsardzības zona Meža valsts reģistrā netiek attēlota.

- 1.5. noteikt vērtīgo egļu mežaudžu aizsardzības zonās šādus saimnieciskās darbības ierobežojumus:
 - 1.5.1. A aizsardzības zonā ir aizliegta koku ciršana, izņemot:
 - 1.5.1.1. koku ciršanu šā rīkojuma 1.6.1. apakšpunktā noteiktajā gadījumā;
 - 1.5.1.2. vēja gāzto un mizgraužu svaigi invadēto koku ciršanu;
 - 1.5.1.3. koku ciršanu atmežošanas īstenošanai valsts sauszemes teritorijas aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanai vai valsts apdraudējuma situācijas novēršanai militārajos objektos un to aizsargjoslās;
 - 1.5.1.4. koku ciršanu valsts nozīmes infrastruktūras objektu būvniecības gadījumā.
 - 1.5.2. B aizsardzības zonā ir aizliegta koku ciršana, izņemot:
 - 1.5.2.1. koku ciršanu šā rīkojuma 1.6.1. apakšpunktā noteiktajā gadījumā;
 - 1.5.2.2. vēja gāzto un mizgraužu svaigi invadēto koku ciršanu;
 - 1.5.2.3. koku ciršanu atmežošanas īstenošanai valsts sauszemes teritorijas aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanai vai valsts apdraudējuma situācijas novēršanai militārajos objektos un to aizsargjoslās;
 - 1.5.2.4. koku ciršanu valsts nozīmes infrastruktūras objektu un meža infrastruktūras objektu būvniecības vai rekonstrukcijas gadījumā;
 - 1.5.2.5. koku ciršanu kokmateriālu krautuves vietu un pievešanas ceļu ierīkošanai mizgraužu svaigi invadētu koku pievešanai no meža.
 - 1.5.3. C aizsardzības zonā ir aizliegta koku ciršana:
 - 1.5.3.1. kopšanas un galvenajā izlases cirtē;
 - 1.5.3.2. kailcirtē un rekonstruktīvajā cirtē platībā, kas mazāka par 0,8 hektāriem.
- 1.6. noteikt A, B, C un D aizsardzības zonā šādus aizsardzības pasākumus:
 - 1.6.1. saņemot Valsts meža dienesta sanitāro atzinumu, atļauts cirst mizgrauža svaigi invadētos kokus (egles ar zaļām skujām un svaigiem vienu milimetru lieliem caurumiem – ieskrejām koka stumbrā, kur pie koka sakņu kakla ir sakrājušies brūni mizas milti vai egles ar zaļām skujām un daļēji nolobījušos mizu un ir konstatējama vaboļu, kāpuru vai kūniņu klātbūtne) sanitārajā vienlaidu cirtē, ja vienlaikus:
 - 1.6.1.1. mizgraužu svaigi invadēto koku skaits ir vismaz 10 koki uz vienu hektāru vai nogabalā, kas ir mazāks par vienu hektāru;
 - 1.6.1.2. cērtamā vienlaidu platība ir vismaz 0,8 hektāri vai mežaudzi cērt pa nogabala ārējām robežām, ja nogabals ir mazāks par 0,8 hektāriem;
 - 1.6.2. 2023.gada skujkoku izcirtumos, prioritāri, kur no 1.maija ir veikta cirte pēc VMD sanitārā atzinuma un izcirtuma platība pārsniedz 0,8 hektārus, periodā izvieta feromonu slazdus. Feromonu slazdu ekspluatāciju nodrošina:
 - 1.6.2.1. meža apsaimniekotājs – valsts īpašumā esošajos mežos un Rīgas pašvaldības īpašumā esošajos mežos;
 - 1.6.2.2. Valsts meža dienests – mežos, kas nav minēti šā rīkojuma 1.6.2.1. apakšpunktā.
- 1.7. noteikt, ka īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai tās funkcionālajā zonā, kura ietilpst A, B, un C un D aizsardzības zonā un, kurā ir atļauta sanitārā cirte saskaņā ar Valsts meža dienesta sanitāro atzinumu, mizgraužu svaigi invadētas egles atbilstoši 1.6.1. apakšpunktā noteiktajam atļauts cirst sanitārajā vienlaidu cirtē, saglabājot augtspējīgo citu koku sugu kokus atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Valsts meža dienests apliecinājumu koku ciršanai izsniedz pēc Dabas aizsardzības pārvaldes pozitīva atzinuma saņemšanas. Iesniedzot iesniegumu apliecinājuma saņemšanai koku ciršanai sanitārajā vienlaidu cirtē Gaujas nacionālajā parkā un Ķemeru nacionālajā parkā, nav jāiesniedz informācija par dabā iezīmētajiem izcērtamajiem kokiem;
- 1.8. noteikt, ja mizgrauža svaigi invadēti koki ir konstatēti A aizsardzības zonā, tie atbilstoši 1.6.1. apakšpunktā noteiktajam cērtami sanitārajā vienlaidus cirtē. Šādai platībai vairs nepiemēro ierobežojumus, kas noteikti A aizsardzības zonā, un ap to atceļ aizsardzības zonas, tai skaitā arī Meža valsts reģistrā;

- 1.9. noteikt, ja mizgrauža svaigi invadēti koki ir konstatēti B aizsardzības zonā, tie atbilstoši 1.6.1. apakšpunktā noteiktajam cērtami sanitārajā vienlaidus cirtē. Šāda platība saglabā aizsardzības zonas funkciju periodā;
 - 1.10. noteikt, ja cirsmas skujkoku mežaudzē ietilpst B aizsardzības zonā vairāk nekā 20 % no cirsmas platības, tad B aizsardzības zonā ieskaita visu mežaudzi;
 - 1.11. noteikt, ja cirsmas egļu mežaudzē ietilpst C aizsardzības zonā vairāk nekā 20 % no cirsmas platības, tad C aizsardzības zonā ieskaita visu mežaudzi;
 - 1.12. noteikt, ka Valsts meža dienests koku ciršanas apliecinājumu šā rīkojuma 6.1.1. apakšpunktā noteiktajai cirtei izsniedz piecu darbdienu laikā no iesnieguma saņemšanas;
 - 1.13. noteikt, ka Valsts meža dienests pieņem lēmumu par meža inventarizācijas datu reģistrēšanu Meža valsts reģistrā piecu darba dienu laikā no iesnieguma saņemšanas, ja meža inventarizācijas datus ir reģistrēta informācija par svaigiem mizgraužu bojājumiem.
2. uzdot meža apsaimniekotājam – valstij piederošajos mežos un Rīgas pašvaldībai piederošajos mežos iesniegt informāciju par izvietotiem feromonu slazdiem (shp. faila formātā) un tajos noķerto egļu astoņzobu mizgraužu vaboļu skaitu. Informāciju iesniegt katras otrās kalendārās nedēļas pirmdienā, nosūtot to uz e-pastu: mezaveseliba@vmd.gov.lv.
 3. apturēt uz periodu meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam spēkā esošo apliecinājumu koku ciršanai darbību A, B un C aizsardzības zonā, ja koku ciršana saskaņā ar šo rīkojumu ir aizliegta. Valsts meža dienests sniedz meža īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem informāciju par apliecinājumu darbības apturēšanu Meža valsts reģistrā un atbildot uz iesniegumiem vai klātienē.
 4. ka ar šo rīkojumu uz periodu tiek pagarināta, pamatojoties uz Ministru kabineta 2023. gada 30. marta rīkojuma Nr.180 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” 10.punktu izdoto Valsts meža dienesta lēmumu par ciršanas apliecinājumu darbības apturēšanu uz ārkārtējās situācijas laiku spēkā esamība.

Rīkojums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publikācijas “Latvijas Vēstnesī”.

Ģenerāldirektora p.i.

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS
AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

A.Ozols

Purs 67222820
andis.purs@vmd.gov.lv

Ar rīkojumu iepazīstināt VMD darbiniekus.